

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20
e-mail: biuro@bezdomnosc.pl
KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

L. dz. 24/F/2016

Zabrze, dn. 31.10.2016 r.

Sz. P. Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Podobnie jak Pani byliśmy niezwykle poruszeni i zszokowani tragicznymi wydarzeniami, które rozegrały się w Domu Schronienia w Zgierzu i jego filii w Wolicy. W nawiązaniu do wydanego przez Panią w reakcji na te wydarzenia apelu do władz samorządowych dotyczącego identyfikacji placówek, w których mogą przebywać osoby wymagające całodobowej opieki, pragniemy zwrócić Pani uwagę na nieprecyzyjność określeń dotyczących osób, których nie wolno nam, jako organizacjom świadczącym usługi dla osób bezdomnych, przyjmować do swoich placówek. W apelu pisze Pani z jednej strony o „osobach niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, czy też w podeszłym wieku”, z drugiej zaś o „osobach wymagających całodobowej opieki”. Z kolei art. 48a ust. 5 ustawy o pomocy społecznej (który również przywołuje Pani w apelu), mówi o przyzwoleniu na pobyt w placówkach dla bezdomnych wyłącznie „osób zdolnych do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych mieszkańców”. Pojęcie „samoobsługi”, którego użył ustawodawca, pojawia się z kolei w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w definicji niezdolności do samodzielnej egzystencji. Mowa tam o „naruszeniu sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację”.

Szanowna Pani Minister, zwracamy Pani uwagę na powyższe zapisy ze względu na fakt, iż dalece nie wszystkie osoby niepełnosprawne, przewlekłe chore, czy też będące w podeszłym wieku, są osobami wymagającymi całodobowej opieki i niezdolnymi do samoobsługi. Jako przykłady można tu podawać np. osoby niepełnosprawne w stopniu lekkim i umiarkowanym (a także niektóre osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, które mimo swojej niepełnosprawności są zdolne do samodzielnej egzystencji), osoby chore na schorzenia onkologiczne, kardiologiczne czy też cukrzycę, których choroba jest w stadium niepowodującym niezdolności do samoobsługi, czy wreszcie osoby w podeszłym wieku, które są w dobrej (jak na swój wiek) kondycji fizycznej i psychicznej. Wszystkie ww. kategorie osób bezdomnych przebywają w naszych placówkach i nie widzimy powodu, dla którego placówki nasze nie mogłyby im udzielać pomocy. Co więcej, ze względu na tryb życia osób bezdomnych oraz ich profil socjodemograficzny, opisywane osoby, w wielu naszych placówkach, stanowią znaczną większość klientów. Prawdopodobnie stanowią wręcz większość populacji osób bezdomnych w Polsce. Oczywiście jest więc, że osoby te nie znajdą pomocy w innych placówkach, takich jak domy pomocy społecznej, czy zakłady opiekuńczo-lecznicze – po pierwsze ze względu na bardzo niewielką liczbę dostępnych miejsc w tego typu placówkach, po drugie ze względu na fakt, iż stan większości z opisywanych osób zwyczajnie nie kwalifikuje ich do pobytu w takich placówkach.

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

W związku z powyższym obawiamy się, że kontrole, które zostaną przeprowadzone w naszych placówkach jako następstwo tragicznych wydarzeń w Zgierzu i Wolicy, w świetle przedstawionych niejasności definicyjnych mogą przynieść efekt odwrotny od zamierzonego. Nadinterpretacja zapisów ustawowych i nadmierna gorliwość, charakterystyczne dla kontroli przeprowadzanych po ujawnionych i szeroko nagłośnionych w mediach nieprawidłowościach (jak choćby po tragicznym pożarze hotelu socjalnego w Kamieniu Pomorskim w 2009 r.), mogą spowodować, że z powodów opisanych powyżej, znaczna liczba osób bezdomnych wypadnie z systemu pomocy i znajdzie się na ulicy. Kluczowym zatem staje się jasne określenie czym jest, a czym nie jest niezdolność do samoobsługi. **Dlatego też zwracamy się z uprzejmą prośbą o pilne wydanie przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wytycznych dotyczących interpretacji zapisów ustawowych o zdolności do samoobsługi lub choćby o pisemne potwierdzenie przedstawionej przez nas interpretacji opartej o definicję niezdolności do samodzielnej egzystencji z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.**

Jednocześnie, chcielibyśmy poprosić Panią o wyjaśnienie dotyczące przypadków, w których stan zdrowia osoby bezdomnej powoduje opisane w art. 48a ust. 5 ustawy o pomocy społecznej zagrożenie życia i zdrowia innych osób przebywających w placówce dla bezdomnych. Domyślamy się, że ustawodawca ma tutaj na myśli choroby zakaźne oraz stany psychiatryczne. O ile w przypadku chorób zakaźnych nie budzi wątpliwości np. gruźlica, o tyle zwracamy uwagę, że na liście chorób o charakterze zakaźnym znajdują się np. takie choroby jak AIDS. Sposób przenoszenia się wirusa HIV praktycznie wyklucza możliwość zarażenia się nim w placówce dla osób bezdomnych, jednak uznanie go za zagrożenie dla zdrowia innych mieszkańców spowoduje pozbawienie możliwości pomocy osób bezdomnych będących jego nosicielem. Z drugiej strony na liście tej figurują choroby takie jak np. świerzb, czy choćby sezonowe choroby górnych dróg oddechowych, których uciążliwość w porównaniu z AIDS czy gruźlicą jest niewielka, ale prawdopodobieństwo zarażenia się nimi jest bardzo wysokie, co niewątpliwie stanowi zagrożenie dla zdrowia innych mieszkańców placówki. Przede wszystkim jednak, chcieliśmy zwrócić Pani uwagę na następującą wątpliwość – kto ma oceniać stan zdrowia (zarówno fizycznego, jak i psychicznego) osób bezdomnych przyjmowanych do placówek, a tym samym decydować o ich przyjęciu bądź nieprzyjęciu do placówki? Oczywiście jest, że w prowadzonych przez nas placówkach dla osób bezdomnych nie ma osób z kwalifikacjami do diagnozowania stanu zdrowia przyjmowanego klienta, tymczasem to właśnie my, usługodawcy, zostaniemy obciążeni ewentualnymi karami administracyjnymi za pobyt osób, których stan zdrowia zagraża zdrowiu lub życiu innych mieszkańców naszych placówek. **W związku z powyższym, prosimy o przedstawienie katalogu przesłanek (chorób, zaburzeń i innych sytuacji) powodujących zagrożenie opisane w art. 48a ust. 5 ustawy, a tym samym uniemożliwiających pobyt osoby bezdomnej w placówce, wraz z informacjami o prawidłowych sposobach weryfikacji (diagnozowania) poszczególnych przesłanek i placówkach właściwych do świadczenia pomocy w przypadku stwierdzenia zaistnienia poszczególnych przesłanek.**

Wreszcie, w nawiązaniu do powyższych wątpliwości definicyjnych, pragniemy zwrócić Pani uwagę na wielokrotnie podnoszony przez nas systemowy problem małej liczby miejsc i utrudnionego dostępu osób bezdomnych do specjalistycznych placówek dla osób niesamodzielnych – zarówno prowadzonych w systemie pomocy społecznej (domy pomocy społecznej), jak i w systemie opieki zdrowotnej (zakłady opiekuńczo-lecznicze). Dotychczas, osoby bezdomne, kwalifikujące się do tego typu placówek, często przez wiele lat oczekiwały w naszych schroniskach i noclegowniach na przyjęcie do placówek specjalistycznych – z uwagi na brak miejsc lub niechęć ustawowo właściwej gminy do ponoszenia znacznie wyższych kosztów pobytu w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych. Od 4 września 2016 r. osoby takie nie mogą przebywać w placówkach dla

Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności

Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

bezdolnych, niestety dostęp tych osób do placówek specjalistycznych nie uległ jakiegokolwiek poprawie. Jakkolwiek opisywany wyżej stan dotychczasowy był daleki od idealnego, to obecna sytuacja grozi kryzysem humanitarnym. Jako organizacje kierujące się w swojej pracy zasadami solidarności społecznej i miłości bliźniego, nie wyobrażamy sobie możliwości odmowy pomocy osobie bezdomnej niezdolnej do samoobsługi i wystawienia jej za bramę placówki, na ulicę i mróz. Palącą potrzebą staje się więc zapewnienie tym osobom właściwej opieki, w szczególności w obliczu zbliżającej się zimy. **W związku z powyższym prosimy o pilne podjęcie działań mających na celu zapewnienie lepszego dostępu do domów pomocy społecznej i zakładów opiekuńczo-leczniczych osobom bezdomnym niezdolnym do samoobsługi.**

Z wyrazami szacunku,

Jakub Wilczek

Prezes Federacji

W imieniu członków Federacji:

Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej

Caritas Diecezji Kieleckiej

Fundacja Chrześcijańska Adullam

Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności

Stowarzyszenie Monar

Stowarzyszenie Opiekuńczo-Resocjalizacyjne Prometeusz

Stowarzyszenie Otwarte Drzwi

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Agape

Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Grudziądzkie

Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Zabrzeńskie

Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Zarząd Główny

Związek Organizacji Sieć Współpracy Barka

oraz

Kamilińska Misja Pomocy Społecznej

Otrzymują:

1. Adresat
2. strona internetowa www.bezdomnosc.pl
3. a/a